

Fra: Hans Jakob Krabseth [hans.jakob.krabseth@levanger.kommune.no]

Sendt: 13. desember 2007 08:20

Til: Postmottak KD

Kopi: Trude Marian Nøst

Emne: SV: Høringsuttalelse til forslag til endring i opplæringsloven med høringsfrist 10. desember. Til Kunnskapsdepartementet:

ANGÅENDE OVERSENDELSE AV HØRINGSUTTALELSE

Viser til vedlagte oversendelse den 10. desember angående høring på endringer i Opplæringsloven fra kommunalsjef oppvekst i Levanger. Saken er nå behandlet i driftskomiteen og vi melder herved at det ble ingen endring i rådmannens forslag til vedtak. Dermed ble følgende uttalelse Levanger kommunes endelige høringsuttalelse:

Levanger kommune gir følgende høringsuttalelse:

- 1. Lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning:**
  - Levanger kommune støtter regjeringens forslag om at retten til tilpasset opplæring flyttes fra § 1 til § 5 i opplæringsloven
  - Levanger kommune vil fraråde at det lempes på kravet til sakkyndig vurdering i forbindelse med enkeltvedtak om spesialundervisning for elever i grunnskolen. En frykter at dette vil føre til at kvaliteten på tilbudet til de svakeste elevene kan bli dårligere og at det kan utvatne de rettigheter denne gruppen elever har i dag.
- 2. Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring.**
  - Levanger kommune er tilfreds med forslaget om at språklige minoriteter i videregående skole nå får tydeliggjort de samme rettighetene til særskilt norskopplæring, fagopplæring og morsmålsopplæring som denne gruppen har i grunnskolen.
- 3. Mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)**
  - Levanger kommune støtter regjeringens forslag til endring på dette punktet.
- 4. Tegnspråkopplæring i grunnskolen**
  - Levanger kommune støtter regjeringens forslag til endring på dette punktet, men er uenig i den økonomiske vurdering som forutsetter at dette ikke påfører kommunene økte utgifter. En utvidet rett for en gruppe elever vil også måtte påføre kommunene økte kostnader, særlig når det gjelder så ressurskrevende tiltak som det her er snakk om.
- 5. Lovfeste skoleeiers plikt til å ha frukt- og grønnsaksordning i grunnskolen**
  - Levanger kommune støtter regjeringens forslag til endring under forutsetning av at det overføres tilstrekkelig med midler til å dekke kommunenes utgifter med ordningen.

Den ble også vedtatt å legge ved uttalelsen fra lederne i PPT i Nord-Trøndelag, se vedlegg i tidligere oversendelse fra kommunalsjef Trude Nøst.

For Levanger kommune

Hans-Jakob Krabseth
Skolefaglig ansvarlig

Fra: Trude Nøst og Lars Skauge [mailto:vesterhus@bgnett.no]

Sendt: 10. desember 2007 23:23

Til: postmottak@kd.dep.no

Kopi: Hans Jakob Krabseth

Emne: Høringsuttalelse til forslag til endring i opplæringsloven med høringsfrist 10. desember.

Vedlagt ligger lenke til sak 36/07 Forslag til endring i opplæringsloven - Høring - Levanger kommune, med rådmannens innstilling til driftskomiteen i Levanger kommunes møte den 12. desember. Vi ber om å få ettersende vedtaket i etterkant av møtet på onsdag.

Vedlagt ligger også uttalelse fra PPT i Nord-Trøndelag som kommer til å legges fram som vedlegg til saken i driftskomiteens møte.

Mvh

Trude Nøst
Kommunalsjef oppvekst
Levanger kommune

Til Driftskomite 12.12.07 - Sak 36/07

Levanger <<sakliste

kommun <</ >>

Levanger

FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN - HØRING Saksansvarlig: [Hans Jakob Krabseth](#)

Arkivref: 2007/10978

Saken avgjøres av: **DK**

Saksgang:	Møtedato:	Saksbeh.:	Saksnr.:
Driftskomite	12.12.07	HJK	036/07

Rådmannens forslag til vedtak:

Levanger kommune gir følgende høringsuttalelse:

1. Lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning:

- Levanger kommune støtter regjeringens forslag om at retten til tilpasset opplæring flyttes fra § 1 til § 5 i opplæringsloven
- Levanger kommune vil fraråde at det lempes på kravet til sakkyndig vurdering i forbindelse med enkeltvedtak om spesialundervisning for elever i grunnskolen. En frykter at dette vil føre til at kvaliteten på tilbudet til de svakeste elevene kan bli dårligere og at det kan utvatne de rettigheter denne gruppen elever har i dag.

2. Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring.

- Levanger kommune er tilfreds med forslaget om at språklige minoriteter i videregående skole nå får tydeliggjort de samme rettighetene til særskilt norskopplæring, fagopplæring og morsmålsopplæring som denne gruppen har i grunnskolen.

3. Mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)

- Levanger kommune støtter regjeringens forslag til endring på dette punktet.

4. Tegnspråkopplæring i grunnskolen

- Levanger kommune støtter regjeringens forslag til endring på dette punktet, men er uenig i den økonomiske vurdering som forutsetter at dette ikke påfører kommunene økte utgifter. En utvidet rett for en gruppe elever vil også måtte påføre kommunene økte kostnader, særlig når det gjelder så ressurskrevende tiltak som det her er snakk om.

5. Lovfeste skoleeiers plikt til å ha frukt- og grønnsaksordning i grunnskolen

- Levanger kommune støtter regjeringens forslag til endring under forutsetning av at

det overføres tilstrekkelig med midler til å dekke kommunenes utgifter med ordningen.

Vedlegg:

- [Høringsnotat om forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven](#) PDF

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

- [Lov av 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa \(opplæringsloven\)](#)
- [Lov av 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot \(privatskoleloven\).](#)
- [Stortingsmelding nr. 16 \(2006-2007\): ....og ingen stod igjen.](#)

Saksopplysninger:

På bakgrunn bl.a. av regjeringens Soria Moria-erklæring og St.meld.nr.16 (2006-2007) ...og ingen sto igjen legger Kunnskapsdepartementet med dette frem forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) og forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova). Forslagene omfatter endringer på følgende områder:

- 1. Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978**
- 2. Lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning**
- 3. Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring**
- 4. Mandatet til Foreldreutvalget i grunnskolen (FUG)**
- 5. Tegnspråkopplæring i grunnskolen**
- 6. Lovfeste skoleeiers plikt til å ha frukt- og grønnsaksordning i grunnskolen**

1. Rett til videregående opplæring for voksne født etter 1. januar 1978

Forslag fra Dep:

Departementet foreslår at opplæringsloven § 4A-3 første ledd annet punktum, som bestemmer at kun voksne født før 1. januar 1978 har rett til videregående opplæring, endres og erstattes med en aldersgrense på 25 år. På denne måten vil voksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring, etter søknad få rett til videregående opplæring fra og med det året de fyller 25 år. Samtidig foreslås å innta et nytt § 4A-3 første ledd tredje punktum om at fylkeskommunen, dersom særlige grunner tilsier det, etter søknad kan la ungdom med rett til videregående opplæring etter ungdomsretten i § 3-1, få videregående opplæring etter voksenretten i § 4A-3 i stedet.

2. Lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning

Bakgrunn for forslag til lovendring:

NOU 2007: 6 *Formål for framtida* om nye formålsparagrafer for barnehagen og grunnsopplæringen er ute på egen høring. Den foreslår en ny formålsbestemmelse for grunnsopplæringen. Her blir kravet om tilpasset opplæring ikke lenger omtalt slik det gjøres i gjeldende formålsbestemmelse i opplæringsloven, jf. § 1-2 femte ledd. Utvalget begrunner dette med at formålsbestemmelsen ikke bør inneha en slik type regulering da prinsippet om tilpasset opplæring hører mer naturlig hjemme annet sted i loven. Dersom kravet om tilpasset opplæring skal opprettholdes etter at man eventuelt får en ny formålsbestemmelse, innebærer dette at kravet om tilpasset opplæring må innarbeides et annet sted i loven. Nevnte NOU sier imidlertid ikke noe om hvor kravet om tilpasset opplæring bør innarbeides i loven. Forslaget til alternativ regulering av kravet om tilpasset opplæring sendes derfor med dette på separat høring.

Gjeldende lov fins i femte ledd i formålsbestemmelsen i opplæringsloven § 1-2 og lyder:

”Opplæringa skal tilpassast evnene og førsetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lærekandidaten.”

Dette såkalte prinsippet om tilpasset opplæring gjelder for alle som får opplæring innenfor grunnsopplæringen. Det betyr at innenfor rammen av de ordinære ressursene som er stilt til disposisjon (og som kan variere), har alle i rimelig grad krav på at opplæringen legges til rette slik at de kan få tilfredsstillende utbytte av denne i forhold til sine evner og forutsetninger.

I denne forbindelse er det i følge departementet behov for å utdype forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Spesialundervisning er også en form for tilpasset opplæring. Men ikke all tilpasset opplæring er spesialundervisning. Spesialundervisning innebærer at det på bakgrunn av eget vedtak (enkeltvedtak) settes i gang særskilte tiltak direkte overfor en som ikke får tilfredsstillende utbytte av den ordinære (tilpassede) opplæringen. Dette er tiltak som bare noen har krav på. Hva de særskilte tiltakene går ut på, vil bero på situasjonen.

Spesialundervisningen er dessuten mer detaljert regulert i opplæringsloven kapittel 5. Ved spesialundervisning stilles det bl.a. krav om individuell opplæringsplan, noe som ikke gjelder ved den ordinære (tilpassede) opplæringen.

Departementet foreslår derfor at kapittel 5 i opplæringsloven om spesialundervisning blir gjort om til et kapittel som både omfatter tilpasset opplæring og spesialundervisning. Det betyr at kapitelloverskriften endres slik at den både nevner tilpasset opplæring og spesialundervisning. I tillegg tilføyes en ny § 5-1 om tilpasset opplæring med samme ordlyd som i dagens § 1-2 femte ledd. Nåværende § 5-1 om spesialundervisning blir ny § 5-2 (en bestemmelse som i dag er tom). De påfølgende bestemmelsene beholder sin nummerering og gjelder som tidligere bare spesialundervisning/spesialpedagogisk hjelp.

Andre endringer som følge av forslaget om innarbeiding av lovens krav om tilpasset opplæring i opplæringsloven kapittel 5 om spesialundervisning.

I St. meld. nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen heter det at departementet vil vurdere å foreslå endring av opplæringsloven § 5-3 om sakkyndig vurdering, slik at skolen i visse tilfelle kan tilby spesialundervisning etter enkeltvedtak uten at det foreligger sakkyndig vurdering. Hensikten med et slikt tiltak vil være å legge til rette for at den samlede kompetansen i skolen og den pedagogisk-psykologiske tjenesten (PP-tjenesten) blir brukt mest mulig optimalt og målrettet i forhold til elever med særskilte behov. Forskning viser at god kvalitet på den ordinære opplæringen reduserer behovet for spesialpedagogiske tiltak. I et slikt perspektiv blir styrking av PP-tjenestens mulighet til å drive med såkalt systemrettet arbeid opp mot skolene viktig. Flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen i Stortinget stilte seg under behandlingen av stortingsmeldingen positivt til at et slikt tiltak blir vurdert.

Dep. foreslår derfor følgende tekst i § 5 – 3:

”Departementet foreslår at opplæringsloven § 5-3 blir justert slik at sakkyndig vurdering - før vedtak om spesialundervisning fattes - skal innhentes *når det er nødvendig for at saken skal bli opplyst*. I tillegg foreslås at det i alle tilfelle må innhentes sakkyndig vurdering *der eleven eller foresatte ber om det*. Dersom opplæringsloven § 5-3 endres i tråd med ovennevnte, er det naturlig å vurdere tilsvarende endring for spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder etter § 5-7 og for voksne som får spesialundervisning etter § 4A-2”

3. Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

Gjeldende rett: Elever i grunnskolen med annet morsmål enn norsk og samisk har i følge

opplæringsloven § 2-8 og privatskoleloven § 3-5 rett til særskilt opplæring i norsk til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæringen. Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring er ikke rettighetsfestet i en egen bestemmelse slik som for elever i grunnskole

Økonomiske og administrative konsekvenser: Departementets vurdering er følgende:

”I takt med den medisinsk-teknologiske utviklingen hvor et økt antall døve blir CI-operert og får en økt ”hørselsrest”, reduseres antall døve tilsvarende. Det samlede antallet døve og CI-opererte blir følgelig ikke endret, kun det innbyrdes forholdet. Av den grunn fører ikke lovforslaget i seg selv til større kostnader i forhold til denne gruppen enn det som på bakgrunn av dagens lov ville vært situasjonen uten den medisinsk-teknologiske utviklingen. Samtidig vil øvrige elever som i dag har behov for tegnspråklig opplæring, men ikke har rett til slik opplæring, ha behov for og rett til særskilt opplæring i form av spesialundervisning for å få tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Kostnadene knyttet til disse to ”typene” opplæring vil etter departementets vurdering i stor grad være av samme størrelse. En reduksjon i antallet elever som får spesialundervisning og en samtidig økning i antallet elever som får tegnspråkopplæring, vil derfor heller ikke utgjøre noen endring i kostnadene for kommunene. Før en grunnskoleelev får oppfylt retten til opplæring i og på tegnspråk skal det alltid gjøres en sakkyndig vurdering etter § 2-6. Ved at flere får rett til tegnspråkopplæring vil omfanget av sakkyndighetsarbeid etter denne bestemmelsen øke. Vurdert i lys av at de samme elevene i dag må bli utredet av PP-tjenesten med henblikk på spesialundervisning, vil likevel det samlede sakkyndighetsarbeidet etter de to lovbestemmelsene forbli det samme. Forslaget innebærer følgelig heller ikke økte økonomiske og administrative kostnader knyttet til det lovfestede sakkyndighetsarbeidet.”

6. Forslag om å innføre plikt til ordning med gratis frukt og grønnsaker i ungdomsskoler og kombinerte skoler

Bakgrunn: Ved behandlingen av St.prp. nr. 69 (2006-2007), jf. Innst. S. nr. 230 (2006-2007), ble det gjort vedtak om å innføre gratis frukt og grønnsaker for alle elever på skoler med ungdomstrinn, det vil si rene ungdomsskoler (8.-10. trinn) og kombinerte skoler (1.-10. trinn). Ordningen trådte i kraft fra skoleåret 2007-2008. Det er lagt opp til at skoleeier selv skal ha ansvar for å utforme ordningen slik at denne harmonerer med lokale forhold og behov. Midlene som er satt av skal dekke skoleeiers utgifter til innkjøp og administrasjon og fordeles gjennom inntektssystemet til kommunene og de øremerkede tilskuddene til private og statlige skoler.

Regjeringen uttaler i St.prp. nr. 1 (2007-2008) at den ønsker å videreføre ordningen.

Gjeldende rett: Verken opplæringsloven eller privatskoleloven har i dag bestemmelser om plikt til å holde elevene med frukt og grønnsaker. Regjeringen varslet i St.prp. nr. 67 (2006-2007), kommuneproposisjonen, at departementet ville fremme forslag om lovfesting av ordningen.

Vurdering: Regjeringen har som mål at barn og unge skal ha gode kostholdsvaner som bidrar til et godt læringsutbytte i skolen. Det ble derfor foreslått fra skolestart 2007 å innføre en ordning med gratis frukt og grønnsaker for alle elever på skoler med ungdomstrinn, dvs. rene ungdomsskoler (8.-10. trinn) og kombinerte skoler (1.-10. trinn). Ordningen finansieres gjennom en økning av rammetilskuddet til kommunene og tilskuddene til private og statlige

skoler. Forslaget innebærer at kommuner, statlige og private skoler vil ha en lovfestet plikt til å etablere og ha en ordning med gratis frukt og grønnsaker. En lovfesting av plikten til å ha en gratis frukt- og grønnsaksordning vil innebære at lovverket tilpasses regjeringens og stortingets intensjon ved vedtagelsen av budsjettet.

Forslag: Departementet foreslår at det lovfestes en generell plikt i opplæringsloven og privatskoleloven for kommuner og privatskoler til å holde elever med gratis frukt og grønnsaker. Nærmere bestemmelser om ansvaret for ordningen og omfanget av plikten vil bli fastsatt i forskrift. På nåværende tidspunkt vil plikten omfatte alle elever på skoler med ungdomstrinn, det vil si både rene ungdomsskoler (8.–10. trinn) og kombinerte skoler (1.-10. trinn).

Økonomiske og administrative konsekvenser: Forslaget om å lovfeste plikt til å tilby gratis frukt og grønnsaker for alle elever på skoler med ungdomstrinn, det vil si både rene ungdomsskoler (8.–10. trinn) og kombinerte skoler (1.-10. trinn), er kostnadsberegnet til 218 mill. kroner i 2008 og påfølgende år. For skoleåret 2007-2008 er 87 mill. kroner bevilget til ordningen over Kunnskapsdepartementets budsjett. Det vil bli fremmet forslag om å øke rammetilskuddet til kommunene og tilskuddene til private og statlige skoler tilsvarende, jf. St.prp. nr. 1 (2007–2008). Midlene vil bli fordelt etter antall elever i kommunale, private og statlige skoler.

Vurdering:

Levanger kommune har begrenset seg til å gi innspill på de endringer i Opplæringsloven som gjelder grunnskolen da det er disse punktene som får direkte følge for vår virksomhet.

Ad 2. Lovbestemmelsene om tilpasset opplæring og spesialundervisning

A) Når det gjelder den nye §5 - 1

Det går fram av høringsnotatet at etter departementets vurdering er det naturlig at lovens kapittel 5 om spesialundervisning blir gjort om til et kapittel som både omfatter ordinær tilpasset opplæring og spesialundervisning. Dette gjelder uavhengig av oppfølgingen av ovennevnte NOU med forslag til ny formålsbestemmelse. Forslaget innebærer i følge departementets vurdering ingen realitetsendring, kun en lovteknisk justering. En slik endring vil klarere vise den nære sammenhengen mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning heter det.

Rådmannen deler departementets syn på dette punktet og vil for sin del understreke at dette tekniske grepet gjør at det blir klarere hvilken sammenheng det her er snakk om mellom tilpassa ordinær opplæring og spesialundervisning. Dette innebærer at vurdering om spesialundervisning alltid kommer som et supplement når tilpassa ordinær opplæring er vurdert og prøvd. Dette prinsippet må også gjelde i forbindelse med sakkyndig vurdering i forhold til friskoler. For disse skolene er det er statens oppgave i følge loven å sørge for tilpassa ordinær opplæring for alle elevene mens kommunene dekker kostnadene med spesialundervisninga.

B) Når det gjelder den nye § 5 - 3

Rådmannen deler også regjeringens intensjon som er gjengitt i høringsdokumentet:

”Hensikten med et slikt tiltak vil være å legge til rette for at den samlede kompetansen i skolen og den pedagogisk-psykologiske tjenesten (PP-tjenesten) blir brukt mest mulig optimalt og målrettet i forhold til elever med særskilte behov. Forskning har vist at god kvalitet på den ordinære opplæringen reduserer behovet for spesialpedagogiske tiltak. I et slikt perspektiv blir styrking av PP-tjenestens mulighet til å drive med såkalt systemrettet arbeid ute i skolene det viktig.”

Så langt er rådmannen tilfreds med forslaget til ny opplæringslov.

Imidlertid ser rådmannen flere betenkeligheter med forslaget. Hovedinnvendingen er at forslaget om å lempe på kravet til sakkyndig vurdering fra PPT før enkeltvedtak blir fattet, kan svekke rettighetene til elevene som har slikt behov.

- 1) Den sakkyndige vurderingen bygger på tester utført av personale ved PPT med særlig kompetanse i både å gjennomføre testen og å tolke resultatene. Det vil være urealistisk å tro at man kan besitte den samme kompetansen ved den enkelte skole hvis de kan gjøre vedtak uten slik sakkyndig vurdering
- 2) Slik det fungerer i dag vil den sakkyndige vurderinga fra PPT garantere høy kvalitet på innholdet i de vedtak som fattes og således sikre kvaliteten på elevens opplæringstilbud.
- 3) Ved at man bygger vedtak på sakkyndig vurdering gjennomført av et organ som omfatter flere enheter, øker man muligheten for likhet for elevene og for lik praksis ved skolene i kommunen. Man støtter opp om en felles vurdering av hvor nivået skal ligge i overgangen mellom behovet for tilpasset ordinær opplæring og behovet for spesialundervisning ut fra enkeltvedtak. Dette vil være et viktig kvalitetssikringssystem for de svakeste elevene.
- 4) Det at foreldrene kan kreve sakkyndig vurdering kan også bli en sovepute for skoleeier hvis en tar hensyn til at mange foreldre sjelden stiller spørsmål hvis skolen gjøre vedtak. Mange foreldre har en misforstått lojalitet til en autoritet som skolen er og en frykter at det særlig kan gjelde foreldre til disse elevene.

Ad.3. Særskilt språkopplæring for minoritetsspråklige elever i videregående opplæring

Selv om vi ikke gir noen høring på de delene av forslaget som ikke gjelder grunnskolen vil det ut fra rådmannens vurdering være gledelig at språklige minoriteter i videregående skole nå får tydeliggjort de samme rettighetene til særskilt norskopplæring, fagopplæring og morsmålsopplæring som de har i grunnskolen.

Ad.5. Tegnspråkopplæring i grunnskolen

Rådmannen er enig i at retten til tegnspråkopplæring, etter sakkyndig vurdering, nå må lovfestes også for elever i grunnskolen. Imidlertid rådmannens vurdering at en slik rett for en ressurskrevende gruppe elever kan påføre kommunene nye utgifter.

Ad. 6. Lovfeste skoleeiers plikt til å ha frukt- og grønnsaksordning i grunnskolen

Forslaget innebærer at kommuner, statlige og private skoler vil ha en lovfestet plikt til å etablere en ordning med gratis frukt og grønnsaker. Dette er en kostbar reform og erfaringene hittil er at en ved slike reformer ikke får dekket utgiftene fullt ut. Imidlertid støtter rådmannen regjeringens forslag til endring, men da under den klare forutsetning at det overføres tilstrekkelig med midler til å dekke kommunenes utgifter fullt ut med ordningen.

[<<sakliste](#)

[<< / >>](#)

[Gå
til](#) [^] -

07.12.07

UTTALELSE VEDR HØRINGSNOTAT OM FORSLAG TIL ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVEN OG PRIVATSKOLELOVEN – oktober 2007.

Uttalelse vedr forslag om endring i opplæringslovens kapittel 5, Spesialundervisning.

Kunnskapsdepartementet sendte 19.06.07 ut NOU: 6 Formål for framtida – Formål for barnehagen og opplæringen på høring til en rekke høringsinstanser. Høringsfristen var satt til 01.11.07.

I endringsforslaget ble setningen **Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, læringen og lære kandidatene**, fjernet fra opplæringslovens § 1-2

Resultatet av denne høringen er p.t. uvisst, men i det påfølgende høringsforlaget foreslår man på bakgrunn av ovenstående endring å plassere skoleeiers, skolens ledelse og personales plikt til å gi tilpasset opplæring som et underkapittel i kapittel 5.

Vi stiller oss spørrende til at det ikke har vært en større debatt om det med plasseringen av tilpasset opplæring som er den sentrale bærebjelken i norsk skole. Men ønsker nå å komme med uttalelse om den siste høringen.

Oversikt over eksisterende lovverk og endringsforlag (her er § 1-2 også tatt med for å vise et litt mer helhetlig bilde av temaet tilpasset opplæring og spesialundervisning):

Eksisterende lov	Endringsforslag
<p>§ 1-2 Formålet med opplæringen Grunnskolen skal i samarbeid og forståelse med heimen hjelpe til med å gi elevene ei kristen og moralsk oppseding, utvikle evnene og føresetnadene deira, åndeleg og kroppslig, og gi dei god allmennkunnskap, slik at dei kan bli gagnlege og sjølvstendige menneske i heim og samfunn. Den videregående opplæringa skal ta sikte på å utvikle dugleik, forståing og ansvar i forhold til fag, yrke og samfunn, og hjelpe elevene, lærlingane og lære kandidatene i deria personlige utvikling. Den videregående opplæringa skal vere med på å utvide kjennskapen til og forsåtinga av dei kristne og humanistiske grunnverdiane, den nasjonale kulturarven vår, dei demokratiske ideane og den vitenskaplege tenkjemåten og arbeidsmåten. Opplæringa i grunnskolen og den vidaregåande opplæringa skal fremje</p>	<p>§ 1-2: Opplæringa i skole og lærebedrift skal opne dører mot verda og framtida og gi elevane historisk og kulturell innsikt. Ho skal byggje respekt for menneskeverdet, på åndsfridom, nestekjærleik, likeverd og solidaritet, slik desse grunnleggjande verdiane kjem til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon, i ulike religionar og livssyn, og slik dei er forankra i menneskerettane. Opplæringa skal fremje demokrati, likestilling og vitskapeleg tenkjemtåte. Elevane skal uvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong.. Elevane skal lære å tenkje kritisk, handle etisk og ta økologisk ansvar. Dei skal ha medansvar og høve til medverknad. Skolen og lærebedrifta skal møte elevane</p>

<p>mennekeleg likeverd og likestilling, åndsfridom og toleranse, økologisk forståelses og internasjonalt medansvar. Opplæringa skal legge eit grunnlag for vidare utdanning og for livslang læring og støtte opp under eit felles kunnskaps- og kultur- og verdigrunnlag og et høgt kompetansenivå i folket.</p> <p>Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, læringen og lære kandidaten.</p> <p>Det skal leggjast vekt på å skape gode samarbeidsformer mellom lærarar og elevar, mellom lærlinger, lære kandidater og bedrifter, mellom skole og heim, og mellom skole og arbeidsliv. Alle som er knytte til skolen eller lærebedriftene, skal arbeide for å hindre at elever, lærlingar og lære kandidater kjem til skade eller blir utsette for krenkjande ord eller handlingar.</p>	<p>med tillit og krav, og gi dei utfordringar som fremjer danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast. Skolen skal samarbeide med heimen.</p>
<p>Kapittel 5. Spesialundervisning</p> <p>§ 5.1 Rett til spesialundervisning</p> <p>§ 5.2 (tom)</p> <p>§ 5.3 Sakkyndig vurdering Før kommunen eller fylkeskommunen gjør vedtak om spesialundervisning etter § 5.1, eller § 5.2 eller vedtak om spesialpedagogisks hjelp etter § 5-7, skal det ligge føre ei sakkyndig vurdering av dei særlege behova til eleven. Vurderingen skal vise om eleven har behov for spesialundervisning, og kva for opplæringstilbud som bør givast. Den sakkyndige vurderinga skal blant annet greie ut og ta standpunkt til</p> <ul style="list-style-type: none"> - eleven sitt utbytte av det ordinære opplæringstilbudet - lærevansker hjå eleven og andre særlege forhold som er viktige for opplæringa - realistiske opplæringsmål for eleven - om ein kan hjelpe dei vanskane eleven har innenfor det ordinære 	<p>Kapittel 5: Tilpasset opplæring og spesialundervisning</p> <p>§ 5.1 Om tilpasset opplæring Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, læringen og lære kandidaten.</p> <p>§ 5.2 Rett til spesialundervisning</p> <p>§ 5.3 Sakkyndig vurdering Sakkyndig vurdering i tilknytning til enkeltvedtak skal innhentes når det er nødvendig for at saken skal bli opplyst. Det må i alle tilfelle innhentes sakkyndig vurdering der eleven eller foresatte ber om det.</p>

<p>opplæringstilbudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - kva for opplæring som gir et forsvarleg opplæringstilbud <p>Departementet kan gi nærmare forskrifter omden sakkyndige vurderinga.</p> <p>Dersom vedtaket frå kommunen eller fylkeskommunen avvik fra den sakkyndige vurderinga, skal grunngivingafor vedtaket blant anna vise kvifor kommunen eller fylkeskommunen meiner at eleven likevel får et opplæringstilbud som oppfyller retten etter §§ 5-1, 5-2 og 5-7.</p>	
--	--

Ut i fra ovenstående endringsforlag av opplæringsloven har vi delt opp drøftingen i 3 hovedområder:

1) Hvor bør tilpasset opplæring være hjemlet i opplæringsloven?

Kapittel 5 blir omtalt som et rettighetskapittel. Det vil være uryddig at man i samme kapittel omtaler tilpasset opplæring, som ikke er en individuell rettighet. Vi mener at en slik plassering vil undergrave tilpasset opplæring som et overordnet pedagogisk og idealistisk prinsipp, som er skolens plikt å gi samtidig som det også kan bidra til å svekke spesialundervisningen som en tydelig individuell rettighet som bare noen få har rett på.

Dersom det er bestemt at tilpasset opplæring skal fjernes fra § 1-2, er vårt forslag at det lages et eget kapittel om tilpasset opplæring, for å vise at denne rettigheten er forsterket, som kommer før kapittelet om spesialundervisning. I dagens merknader til § 1-2, er dette omtalt som *en videreføring av tilpasset opplæring som en lovfestet generelt mål i grunnskolen, og det blir gjort fremlegg om at det også skal gjelde i den videregående opplæringen.*

Begrepet tilpasset opplæring trenger en tydeligere operasjonalisering, og det å fremheve dette i et eget kapittel, gir en god anledning til det. Det må her kunne trekkes paralleller til dagens læreplanverk for Kunnskapsløftet for å tydeliggjøre dette. I dette læreplanverket finner man blant annet formuleringer som:

”Skolen skal gi alle elever ei likeverdig opplæring og medvirke til å redusere ulikheter mellom individer og grupper”.

”Skolen skal gi tilpasset opplæring slik at hver enkelt elev stimuleres i høyest mulig grad av måloppnåelse, jfr. Opplæringslovens § 1-2.”

”Opplæringen skal tilpasses den enkelte. Større likhet i resultat skapes gjennom ulikhet i den innsats som rettes mot den enkelte elev. Bredde i ferdigheter skapes gjennom stimulering av elevenes forskjellige interesser og anlegg. Den enkeltes særpreg gir sosialt mangfold – likhet i evner til å delta gir samfunnet rikhet.

2) Endring av § 5-3 –sakkyndig vurdering, en svekkelse av rettigheter?

Endringsforlaget om at man kan fatte et enkeltvedtak uten at det foreligger en sakkyndig vurdering, vil medføre en svekkelse av den enkeltes rettigheter, sammenlignet med dagens lovtekst.

Vi tror at dette kan føre til ulik behandling og vurdering av elever. Hvordan skal man foreta et skille mellom hvem som skal ha vedtak uten sakkyndig vurdering og ikke? Her blir det de foreldrene som krever det, som får.

I dag er det mange rektorer som fatter enkeltvedtak, og vi vet gjennom tilsynet Fylkesmannen har hatt på dette området, at dagens kvalitet og kompetanse er variabel. Det er heller ikke krav om at rektorer skal ha pedagogisk kompetanse. Kanskje kan det å ikke innhente uttalelse fra PPT for noen bli en lettvindt løsning, dersom skolen mangler de nødvendige ressurser.

Vi synes også at dette endringsforlaget er et skritt i helt feil retning, jfr samme tilsyn som går på kvalitet i rutiner for spesialundervisning, der det i år har blitt omtalt at mange sakkyndige vurderinger ikke holder mål, og at kvaliteten må heves, da dette har stor betydning for elevenes opplæringstilbud. Betydningen av den nære sammenheng på innhold i sakkyndig vurdering og elevens individuelle opplæringsplan, er understreket. Mange har i etterkant av tilsynene sett på hvordan man kan bedre rutiner og kompetanse på dette, nettopp for å kvalitetssikre elevenes rettigheter. Det blir en stor svekkelse av individets rettighet å ikke kreve sakkyndig vurdering i alle saker før det fattes enkeltvedtak om spesialundervisning. Målet med nasjonalt tilsyn på området spesialundervisning, var å bedre kvaliteten. Dette krever at sakkyndige vurderinger/tilrådinger, enkeltvedtak og individuelle opplæringsplaner sees i sammenheng.

Samtidig kan man si at dette er en undergravelse av PPT sin rolle som sakkyndig instans. PPT er viktig som en uavhengig instans, og som kjenner skolene godt. PPT har en unik posisjon for å ivareta likeverdigheten, da de kjenner de ulike elevene med spesielle behov på tvers av de enkelte skolene.

Vi tror også at endringsforslaget kan bidra til større forskjeller og uryddighet. Det kan for eksempel være enda vanskeligere enn det er i dag, da noen tror saken er godt nok opplyst ved at feks 2. linjetjenesten har uttalt seg i enkeltsaker, men som ikke er sakkyndig ifht spesialundervisning. Vanlig forvaltningsrett er at en sak skal være så godt opplyst som mulig, før et vedtak fattes.

En sakkyndig vurdering er pr i dag en ”slags rettsgaranti” dersom enkeltvedtaket om spesialundervisning avviker fra den sakkyndige vurderingen. Pr. i dag skal det begrunnes dersom enkeltvedtaket avviker fra den sakkyndige vurderingen. Denne ”rettsgarantien” vil falle bort hos de som har fått enkeltvedtak uten sakkyndig vurdering!

I høringsnotatet står det at siktemålet med denne lovendringen er at elevenes eller foreldrenes rettssikkerhet ikke skal svekkes. Vi mener det er akkurat det som vil skje, og at retten til spesialundervisning blir enda mer variabel skolene i mellom enn den er i dag.

Vi finner det også betenkelig at dette lovforslaget kommer nå, da flere skoler i lengre perioder har opplevd ressursnedgang. Vi vet at desto færre ressurser, desto mindre fleksibilitet i opplæringen, som igjen fører til større behov for spesialundervisning.

3) Uenighet i argumentasjon for å foreta en lovendring

Det blir nevnt at noe av formålet med lovendringene er å frigjøre ressurser i PP-tjenesten, som igjen kan omdisponere disse til andre oppgaver. Det er i høringsnotatet brukt uttalelser som *”dersom loven her blir smidigere formulert, vil ressurser hos PP-tjenesten kunne bli frigjort. Disse ressursene vil i stedet kunne brukes på systemrettet arbeid i skolen”*.

Her vil vi understreke at PP-Tjenesten skal jobbe systemrettet, men arbeidet skal rettes mot å gjøre skolehverdagen bedre for elever med særlige behov. PPT har ikke ansvar for å eksempelvis øke den generelle kompetansen i skolen.

Vi finner disse formuleringene svært uheldige og mener at den økte arbeidsmengden og arbeidssituasjon til PPT bør gjennomgås og drøftes i forhold til andre innfallsvinkler enn å svekke rettighetene til de som har størst behov for tjenesten.

Vi bør heller drøfte: Hva skal til for at vi får en god PP-tjeneste som både har kapasitet og kompetanse til å ivareta de individuelle og systemrettede sakene som barnehage og skoler etterspør?

Hva med å

- * tilføre PPT mer ressurser eller lage et minimumskrav for antall ansatte i forhold til antall barn/elever/saker?
- * se på utdanningsnivå eller krav til de som blir ansatt i PPT?
- * vurdere hvilke etter- og videreutdanningsmuligheter PPT får?
- * vurdere hvilken grunnutdanning en bør tilby for å utdanne kvalifiserte faggrupper i PPT?

På vegne av lederne i PPT i Nord-Trøndelag

Rigmor Winther
PPT for Meråker